

۱۰-۲- فرآیند اجرایی مدیریت ریسک تطبیق

فرآیند اجرایی مدیریت ریسک تطبیق در بانک ملت مبتنی بر مدل مدیریت ریسک یکپارچه شامل مراحل: "شناسایی ریسک"، "ارزیابی ریسک"، "اعمال کنترل"، "نظارت"، "گزارشگری" و "بازنگری و به روزرسانی" می باشد که مختصراً به شرح ذیل تشریح شده اند:

۱) شناسایی ریسک

یکی از روش های موثر در طراحی سیستم مدیریت ریسک تطبیق بانک ملت، شناسایی ریسکهای تطبیق پیش از اینکه این ریسکها در مرحله نظارت و یا بعد از وقوع آنها یافت شوند است. این امر از طریق طراحی فرآیندها و توسعه روشها و سیستمها صورت می پذیرد. فرآیندهای مربوط به کمیسیون بخشنامه ها از جمله فرآیندهای مدیریت ریسک تطبیق در بانک ملت است که می توان از آن به عنوان یکی از روشهای مدیریت ریسک های تطبیق با رویکرد پیشگیری از وقوع ریسک ها یاد نمود. برخی از زمینه های شناسایی ریسک های تطبیق در بانک ملت که برای هر یک از آنها فرآیندهای پیشگیری لحاظ شده است عبارتند از: تحریمهای بین المللی، افراد ممنوع معامله، وضعیت مالیاتی، بدهیهای معوق و چک برگشتی متقاضیان تسهیلات بانک، ذینفعان واحد و تسهیلات کلان، اشخاص مرتبط بانک و ...

۲) ارزیابی ریسک

پس از شناسایی ریسکها، نقش مدیریت ریسک تطبیق بانک ملت ارزیابی و تعیین میزان خساراتی است که ریسکهای مزبور برای بانک ایجاد می کند که این امر از طریق روشهای علمی اندازه گیری ریسک صورت گرفته و با تنظیم و ارائه گزارشات دوره ای به مدیران و کمیته های مربوطه، از جمله کمیته مدیریت ریسک تطبیق و هیات مدیره تکمیل می گردد.

۳) اعمال کنترل

مدیریت ریسک تطبیق بانک ملت به کمک هیات مدیره، کمیته های مدیریت ریسک و بخشهای مختلف بانک و همچنین واحدهای نظارتی به منظور کاهش و یا انتقال ریسکهای تطبیق کنترلهای متعددی را ارائه می نماید. کنترلهای مذکور را می توان به صورت کلان به دو دسته کنترلهای؛ "از بالا به پایین" و کنترلهای "از پایین به بالا" تقسیم نمود که مختصراً در ذیل تشریح شده اند:

● کنترل بالا به پایین:

آن دسته از کنترل هایی هستند که مورد تایید هیات مدیره و یا کمیته های مدیریت ریسک می - باشند و از بالا به پایین به واحدهای مختلف سازمان پیشنهاد شده و اجرا آنها به واحدهای مذکور واگذار می شود. این نوع کنترلها، کنترلهای مربوط به

فرآیند و پروسه فعالیتهای بانک می باشد که توسط هیات مدیره و یا کمیته های مدیریت ریسک به کمک مدیریت ریسک و تطبیق تعریف و یا بصورت کامل طراحی شده و به تناسب موضوع به واحدهای مختلف بانک واگذار می شوند. مدیریت ریسک تطبیق با همکاری با بخشهای مختلف بانک ملت و واحدهای مختلف ضمن هماهنگی با مدیریت ریسک و تطبیق کنترل های طراحی شده را تکمیل و در فرآیندهای کاری خود اعمال می نمایند. مدیریت ریسک تطبیق رعایت کنترل های مذکور را پیگیری نموده و اطلاعات لازم را در اختیار واحدهای نظارتی (به منظور نظارت بر اعمال کنترل های مذکور در درون عملیات واحدهای مربوطه) قرار داده می شود.

● کنترل های پایین به بالا:

آن دسته کنترلهایی هستند که در درون عملیات تعبیه شده و توسط واحدهای مختلف بانک به کمک مدیریت ریسک و تطبیق به روز رسانی می شوند. مدیریت ریسک تطبیق با کمک رابطین مدیریت ریسک و تطبیق در درون فعالیتهای بانک (پایین به بالا) از طریق روشهای نظارتی به شناسایی نقض قوانین، مقررات و استانداردها و ارائه راهکار برای برخورد با ریسکهای مربوطه می پردازد.

(۴) نظارت

مدیریت ریسک تطبیق به منظور نظارت مناسب، متدولوژی نظارت بر ریسکهای تطبیق را با رویکرد اولویت بندی شامل فوریت موضوع و سطح اهمیت آن در دو بخش "طراحی برنامه نظارت" و "روشهای نظارت" توسعه داده است که بصورت مختصر در ذیل تشریح شده اند:

● طراحی برنامه نظارت:

برنامه نظارت با توجه به انواع ریسکها متفاوت می باشد انواع ریسکهای مورد توجه در متدولوژی فوق عبارتند از:

۱- ریسک هایی که منجر به نقض مقررات نمی شوند لیکن از حالت مطلوب عدول می شود؛

۲- ریسک هایی که منجر به نقض جزئی مقررات می شوند؛

۳- ریسک هایی که منجر به نقض عمده مقررات می شوند.

هرچه درجه ریسک بالاتر باشد، میزان نظارت نیز شدیدتر خواهد بود. مدیریت ریسک تطبیق بانک ملت با استفاده از روشهای نظارتی خود، وجود ریسکها را به همراه اطلاعات زیر به کمیته های مدیریت ریسک و کمیته مدیریت ریسک تطبیق جهت اتخاذ تصمیم مناسب اطلاع می دهد:

۱. ماهیت و شدت ریسک تطبیق مربوطه؛

۲. تعهدات قانونی بانک در رابطه با ریسک تطبیق مربوطه؛

۳. علل نقض قوانین، مقررات و یا استانداردهای مربوطه؛
۴. راهکارهای پیشنهادی جبران و یا کاهش شدت تبعات ریسک تطبیق؛
۵. بررسی موارد تغییرات و یا اصلاحات فرآیند حاضر جهت جلوگیری از وقوع مجدد ریسک تطبیق مربوطه؛
۶. آموزشهای لازم به کارکنان و واحدهای مربوط.

● تمهیدات مقابله با بحران

هدف مدیریت ریسک تطبیق در بانک ملت، حفظ ثبات و امنیت عملیات بانکی و پیشگیری از مواجهه با زیانهای مالی حائز اهمیت و آسیبهای وارده بر حسن شهرت بانک و یا مجازات های قانونی و نظارتی می باشد. در این راستا بانک ملت با استقرار واحد مدیریت ریسک تطبیق مطابق با استانداردهای جهانی (از جمله اصول کمیته بال)، از اجرای موثر سیاستها و شیوههای نظارتی تطبیق و انجام اقدامات اصلاحی مناسب به هنگام شناسایی موارد نقض قوانین، مقررات و استانداردها اطمینان حاصل می نمایند. از جمله قوانین مورد تاکید مراجع نظارتی قوانین و الزامات احتیاطی است، که رعایت آنها موجب سلامت و ثبات نظام بانکی و در نتیجه حمایت از سپرده گذاران و سهامداران می گردد. این قوانین، حداقلی از استانداردهای احتیاطی را اعمال نموده تا بدین وسیله اطمینان حاصل شود که بانکها، فعالیت های خود را به شیوه مناسبی انجام می دهند. حد مجاز تسهیلات و کفایت سرمایه از مهمترین این قوانین می باشند. بانک ملت ریسک تطبیق ناشی از قوانین مذکور را به گونه ای مناسب مدیریت نموده است. پایش مستمر مقررات داخلی بانک و انطباق آنها با قوانین مراجع نظارتی خارج از بانک، همواره در بانک ملت به عنوان یک اصل مطرح بوده است. در این راستا کمیسیون بخشنامه های بانک متشکل از ادارات کل بازرسی و نظارت، حقوقی، سازمان و بهبود روشها و واحد مدیریت ریسک با بررسی تخصصی مقررات داخلی بانک از انطباق آنها با قوانین مراجع ذیصلاح اطمینان حاصل می نماید.

● روشهای نظارت:

روشهای نظارت بر مدیریت ریسک تطبیق در بانک ملت مبتنی بر روشهای پذیرفته شده بین المللی و متناسب با عملیات بانک توسعه داده شده و شاخصهای مربوط به هر روش شناسایی شده و فرآیند به روز رسانی مستمر در جریان است. و برخی از سیستمهای مورد نیاز به منظور اعمال سیستماتیک روش های نظارت شناسایی شده و در حال استقرار هستند:

۱) روش هشدار (Trigger)

در خصوص نظارت بر رعایت برخی مقررات به تناسب ماهیت آنها از روش هشدار استفاده می‌شود. برای مثال در این روش اگر حداکثر حد مجاز سرمایه گذاری ها ۲۰٪ سرمایه پایه باشد، با رسیدن به حد بالاتر هشدار داده می‌شود. در این رابطه مدیریت ریسک تطبیق بانک ملت موارد مربوط به قوانین احتیاطی را طراحی نموده و استقرار خواهد داد.

۲) روش شاخص عملکرد

در برخی موارد شاخصه های اصلی عملکرد ملاک اطمینان از رعایت یا نقض مقررات می باشند. برای مثال میزان شکایات مشتریان و میزان عدم پاسخگویی کارکنان می توانند معیارهایی جهت تشخیص نحوه عملکرد یک واحد باشند. در این رابطه مدیریت ریسک تطبیق بانک ملت شاخصهای عملکرد را توسعه و در موارد مشخصی به اندازه گیری برخی از آنها پرداخته است.

۳) روش تصادفی

در این روش پرونده ها بصورت تصادفی بررسی می‌گردند. در موارد نقض، گزارش تهیه و راهکارهای جلوگیری از نقض مجدد مقررات پیشنهاد می‌شود. مدیریت مبارزه با پولشویی، مدیریت امور بازرسی و نظارت و مدیریت حسابرسی داخلی از جمله واحدهای موثر در اجرای نظارت بوده و با مدیریت ریسک تطبیق همکاری می نمایند.

۵) گزارش دهی

گزارش دهی در مدیریت ریسک تطبیق به دو بخش گزارشهای مستمر داخلی و گزارشهای عملکردی تقسیم می‌شود، همچنین فرآیند گزارش دهی به شرح ذیل می‌باشد:

گزارشات هیات مدیره محترم به سهامداران در ارتباط با مدیریت ریسک تطبیق؛

گزارشات واحدهای مرکزی مدیریت ریسک تطبیق به کمیته مدیریت ریسک تطبیق؛

گزارشات رابطین ریسک تطبیق و مبارزه با پولشویی به واحد مرکزی مدیریت ریسک تطبیق.

۶) بازنگری و به روزرسانی

یکی از مسئولیتهای مدیریت ریسک تطبیق بانک ملت بازنگری عملکرد و اعمال اصلاحات به تناسب تغییرات جهت افزایش کارایی مدیریت ریسک تطبیق می باشد. مدیریت ریسک تطبیق بانک ملت در دوره های مختلف به بازنگری متدولوژی رتبه بندی مشتریان از نگاه ریسک تطبیق، بازنگری رویه های مدیریت ریسک تطبیق و ساختار مورد نظر پرداخته و همواره در جهت افزایش کارایی سیستم مدیریت ریسک تطبیق گام برمی دارد.